

Giáo Hoàng Phan-xi-cô

Chữ ký

Franciscus

Huy hiệu

Miserando atque Eligendo

Cảm thương và Lựa chọn

Giáo hoàng Phan-xi-cô tiếng Tây Ban Nha: Francisco; sinh: 17 tháng 12 năm 1936 – mất: 21 tháng 4 năm 2025 (88 tuổi); tên chính: Jorge Mario Bergoglio). Là GH thứ 266 của Giáo hội CG Rô-ma.

Ông sinh tại Buenos Aires, Argentina trong một gia đình có năm anh em di dân gốc Ý. Từ khi nhỏ, Bergoglio đã biết được hai thứ tiếng Tây Ban Nha và Italia. Bergoglio bắt đầu học Thần học sau khi có bằng Thạc sĩ Hóa học của Đại học Buenos Aires. Ngày 11 tháng 3 năm 1958, ông gia nhập Dòng Tên ở Argentina. Năm 1969, trở thành Linh mục – Năm 1998, ông trở thành Tổng Giám mục của Tổng giáo phận Buenos Aires. Năm 2001, Giáo hoàng Gioan Phao-lô II phong ông làm hồng y.

Ngày 13 tháng 3 năm 2013, được bầu làm Giáo hoàng, sau khi Giáo hoàng Biển Đức XVI thoái vị trước đó vào ngày 28 tháng 2.

Ông sinh tại Argentina nên là vị Giáo hoàng đầu tiên đến từ Châu Mỹ La-tinh, Tông hiệu của ông là Phan-xi-cô, được lấy từ tên của thánh Phan-xi-cô thành Assisi.

Giáo hoàng Phan-xi-cô được đánh giá là người khiêm nhường, quan tâm đến người nghèo, và sẵn sàng đối thoại với các nhóm cộng đồng có niềm tin khác nhau.

Sau khi đắc cử Giáo hoàng, ông thể hiện một tác phong giản dị hơn trong quá trình làm việc hàng ngày, chẳng hạn ông chọn nơi cư ngụ là Lưu xá Thánh Máttá (một nhà khách của Vatican) thay vì trong căn hộ dành riêng cho Giáo hoàng tại điện Tông Tòa; mặc áo lễ đơn giản hơn, và từ chối mặc chiếc áo choàng sắc sở truyền thống dành cho Giáo hoàng sau khi đắc cử. Trong chuyến viếng thăm đầu tiên tới một xứ đạo, Phan-xi-cô nói “đây là thông điệp mạnh mẽ nhất của Thiên Chúa: tình yêu.” Mặc dù chỉ mới lên lãnh đạo Giáo hội Công giáo chưa lâu nhưng trong hai năm liên tiếp 2013 và 2014, ông được tạp chí danh giá Forbes xếp hạng ở vị trí thứ 4 trong số những nhân vật quyền lực nhất thế giới. Còn Tạp chí Time bình chọn ông là nhân vật của năm 2013.

Thiếu thời

Jorge Mario Bergoglio sinh tại Buenos Aires, Argentina trong một gia đình có năm người con của một công nhân đường sắt người Ý di dân. Sau khi học tại chủng viện Villa Devoto, ông gia nhập Dòng Tên vào ngày 11 tháng 3 năm 1958 và bắt đầu học thần học

sau khi có bằng Thạc sĩ hóa học của Đại học Buenos Aires. Ông cũng hoàn thành cử nhân triết học tại Đại học Maximo San José ở San Miguel vào năm 1963, và sau đó giảng dạy văn học và tâm lý học tại hai trường Inmaculada ở Santa Fe, và Salvador ở Buenos Aires. Có một khoảng thời gian ông làm nhân viên bảo vệ trong quán bar, nhân viên quét dọn sàn nhà, và tiến hành các thí nghiệm hóa học.

Trước khi làm giáo hoàng

Linh mục Dòng Tên

Bergoglio học tại Chung viện Inmaculada Concepción ở Villa Devoto, thành phố Buenos Aires, ba năm sau thì gia nhập làm tập sinh Dòng Tên vào ngày 11 tháng 3 năm 1958, chính thức làm tu sĩ vào ngày 12 tháng 3 năm 1960 với lời khấn tạm. Năm 1967, Bergoglio hoàn thành nghiên cứu thần học và được Tổng Giám mục José Ramón Castellano truyền chức linh mục ngày 13 tháng 12 năm 1969. Từ đó, ông làm giáo sư phân khoa triết học và thần học San Miguel – một chủng viện ở San Miguel, Buenos Aires. Năm 1973, Bergoglio hoàn tất kỳ linh thao tại Alcalá de Henares, Tây Ban Nha, và ông khấn trọn Dòng Tên vào ngày 22 tháng 4 năm đó. Dòng Tên bầu ông làm Giám tỉnh của Dòng tại Argentina từ năm 1973 đến 1979. Đến năm 1980, ông trở thành giám đốc chủng viện San Miguel – nơi ông đã được đào tạo từ thời là chủng sinh. Ông phục vụ trong cương vị đó cho đến năm 1986 rồi sang Đức hoàn thành luận án tiến sĩ. Trở về Argentina, ông làm linh mục giải tội và linh hướng cho một cộng đồng Dòng Tên tại Córdoba. Khi còn ở Đức, ông được thấy bức tranh Đức Mẹ tháo gỡ nút thắt (Mary Untier of Knots) tại Augsburg, ông mang một bản sao của bức tranh về Argentina, và từ đó nó đã trở thành một biểu tượng sùng kính Đức Mẹ quan trọng.

Bergoglio được bầu làm Giáo hoàng vào ngày 13 tháng 3 năm 2013 trong ngày thứ hai của Mật nghị Hồng y 2013, ông chọn tông hiệu là Giáo hoàng Phan-xi-cô. Giải thích về điều này, Thomas Rosica – phát ngôn viên phó của Vatican nói rằng tân Giáo hoàng chọn tông hiệu Phan-xi-cô là liên quan đến Thánh Phan-xi-cô thành Assisi khó nghèo, vì ông vốn sống theo gương thánh nhân.

Hiện tại, Giáo hoàng Phan-xi-cô thông thạo tiếng Tây Ban Nha (tiếng mẹ đẻ), tiếng Latinh, tiếng Ý, và tiếng Đức. Ông cũng nói được tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Bồ Đào Nha dù không trôi chảy và một chút thổ ngữ Piedmont. Những lời đầu tiên của ông nói với công chúng trên cương vị giáo hoàng khi chúc phép lành Urbi et Orbi:

“Chào anh chị em thân mến. Tất cả anh chị em cũng biết nghĩa vụ của Mật nghị là bầu ra một Giám mục Rô-ma. Có vẻ như là các hiền huynh Hồng y của tôi đã phải đi đến cùng trời cuối đất để tìm một vị như thế... kết cuộc là... Tôi cảm ơn anh chị em về sự đón tiếp nồng nhiệt đã đến từ cộng đoàn giáo phận Rô-ma. Trước hết tôi xin anh chị em hiệp ý trong lời cầu nguyện cho Đức Giáo hoàng Danh Dự Bê-nê-đict-tô thứ 16 của chúng ta... Tất cả chúng ta hãy hiệp ý cầu nguyện cho ngài, xin Chúa ban phép lành cho ngài và xin Đức Mẹ chở che ngài.”

Sức khỏe

Giáo hoàng Phan-xi-cô hiện chỉ còn một lá phổi do một lá phổi của ông đã bị cắt bỏ sau khi ông trở thành linh mục không lâu. Nguyên nhân của việc này, theo như ông nói với người viết tiểu sử của mình là vì khi đó ông bị viêm phổi và ba khối u trong phổi; bệnh tình đã đe dọa nghiêm trọng tính mạng của ông trong ba ngày và các bác sĩ đã quyết định cắt đi một lá phổi, nhưng có vẻ Giáo hoàng đã không bị ảnh hưởng nhiều của việc thiếu mất một lá phổi và ông vẫn sống một cuộc sống khỏe mạnh sau sự kiện này. Các bác sĩ chỉ lo ngại rằng ông có thể bị suy giảm khả năng hô hấp nếu trong tương lai ông bị một chứng viêm nhiễm đường hô hấp nào đó.

Phong cách

Ông là một vị Giáo hoàng bình dị. Không phô trương quyền thế. Các điểm khác biệt giữa ông và vị Giáo hoàng tiền nhiệm Giáo hoàng Biển Đức XVI là: ông chọn nhẫn mạ bạc thay vì nhẫn vàng, dây chuyền thánh giá sắt thay vì vàng, quần đen thay vì trắng, tất đen thay vì trắng và ông chọn giày đen thay vì giày mềm đỏ đặc trưng của chức Giáo hoàng.

Qua đời

Vào lúc 9 giờ 45 phút (giờ Vatican) sáng ngày 21/04/2025, Đức Hồng y Nhiếp chính Giáo hội Công giáo Rô-ma Kevin Joseph Farrell, đã thông báo cho toàn thế giới biết về sự ra đi của Đức Giáo hoàng Phan-xi-cô từ Nhà Thánh Máтта bằng những lời sau:

“Anh chị em thân mến, với nỗi đau sâu sắc, tôi phải thông báo về sự qua đời của Đức Thánh Cha Phan-xi-cô.

Vào lúc 7 giờ 35 phút sáng nay, (Thứ Hai Phục Sinh, ngày 21 tháng 4 năm 2025), Giám mục Roma, Phan-xi-cô, đã trở về nhà Cha. Cả cuộc đời Ngài đã được hiến dâng để phục vụ Chúa và Hội Thánh của Người. Ngài đã dạy chúng ta sống các giá trị Tin Mừng với lòng trung tín, can đảm, và tình yêu phổ quát, đặc biệt là cho những người nghèo khổ và bị gạt ra bên lề.

Với lòng biết ơn sâu xa vì gương sáng của Ngài như một môn đệ đích thực của Chúa Giê-su, chúng ta phó thác linh hồn Đức Thánh Cha Phan-xi-cô cho tình yêu thương xót vô biên của Thiên Chúa Ba Ngôi.

Đức Giáo Hoàng Phan-xi-cô từ trần, thọ 88 tuổi.

Tòa Thánh Vatican loan báo vào lúc 7 giờ 35 sáng ngày hôm nay, 21/04/2025, giám mục thành Roma, thánh cha Phan-xi-cô, ‘đã trở về nhà của Chúa Cha’”.

Giáo hoàng Phan-xi-cô tên thật là Jorge Mario Bergoglio sinh ngày 17 tháng 12 năm 1936, tại Buenos Aires, Argentina đã qua đời, sau nhiều tuần lễ phải nhập viện vì bệnh đường hô hấp.

Lãnh đạo Tòa Thánh đã xuất hiện trước công chúng lần cuối cùng nhân ngày lễ Phục Sinh Chủ Nhật hôm qua, 20/04/2025. Phó tổng thống Hoa Kỳ J.D. Vance là vị quốc khách cuối cùng được tiếp kiến giáo hoàng Phan-xi-cô.

Ngày 13/03/2013, hồng Y Bergoglio được bầu làm giáo hoàng thứ 266 của giáo hội Công Giáo. Ngài là giáo hoàng đầu tiên đến từ tân thế giới, đầu tiên xuất thân từ Dòng Tên, và là vị giáo Hoàng đầu tiên lấy danh hiệu là Phan-xi-cô.

Đứng đầu Tòa Thánh, giáo hoàng Phan-xi-cô đã dành chuyến viếng thăm đầu tiên đến Lampedusa – Ý, thăm hỏi người tị nạn vượt đại dương đến châu Âu, tỏ lòng nhân ái với di dân.

Giáo hoàng được biết đến với lập trường thể hiện trách nhiệm của con người đối với môi trường sinh thái. Ngài mạnh mẽ phê phán những bất bình đẳng kinh tế, xã hội, lên án các cuộc xung đột quốc tế, ví dụ như chiến tranh Ukraine.

Phan-xi-cô cũng là lãnh tụ Công giáo đầu tiên thể hiện khoan dung đối với cộng đồng LGBT, nhưng Vatican vẫn coi đồng tính [đồng tình luyến ái] là tội lỗi và không chấp nhận hôn nhân đồng giới.

Thông tin viên của RFI Duy An, từng là thủ thư Thư viện Dòng Đa Minh và Quản lý tu viện Santa Sabina Roma, từ 2011–2022 cho biết thêm về tin Giáo Hoàng Phan-xi-cô về bên Chúa và tang lễ của lãnh đạo Tòa Thánh sắp tới đây:

“Lúc 9 giờ 45 phút sáng, giờ Roma, Đức Hồng Y Kevin Farrell, quản lý Dinh tông tòa, đã thông báo sự qua đời của Đức giáo hoàng Phan-xi-cô vào 7 giờ 35 sáng ngày 21/04/2025.

Cả cuộc đời ngài đã được hiến dâng để phục vụ Chúa và Hội Thánh của Người. Ngài đã dạy chúng ta sống các giá trị Tin Mừng với lòng trung tín, can đảm, và tình yêu phổ quát, đặc biệt là cho những người nghèo khổ và bị gạt ra bên lề.

Đức Giáo hoàng Phan-xi-cô đã phải nhập viện vì chứng viêm phổi hôm 14 tháng hai. Và sau 38 ngày điều trị tại bệnh viện Gemelli, Roma, ngài đã trở về Vatican để dưỡng bệnh. Trong Tuần Thánh, ngài đã không chủ sự các buổi cử hành cũng như Ban Phép Lành Urbi et Orbi cho toàn thế giới vào trưa ngày chủ nhật Phục sinh. Và lần cuối Ngài đã xuất hiện trên quảng trường thánh Phê-rô để chào các tín hữu hành hương sau phép lành Phục Sinh.

Ngài sẽ được an táng tại Đền Thờ Đức Bà Cả (Santa Maria Maggiore) ở Roma nhưng ngoài thành Vatican”.

Năm 2013 khi lên lãnh đạo Tòa Thánh, giáo hoàng Phan-xi-cô đã dành chuyến viếng thăm đầu tiên đến Lampedusa – Ý, thăm hỏi người tị nạn vượt đại dương đến châu Âu, tỏ lòng nhân ái với di dân.

Cộng đồng quốc tế phân ưu

Ngay sau khi có tin giáo hoàng Phan-xi-cô từ trần, lãnh đạo các nước trên khắp thế giới đã đồng loạt chia buồn. Thủ tướng Ý Giorgia Meloni tuyên bố, “vô cùng đau buồn, vì một con người vĩ đại đã ra đi.” Hiện đang công du Mayotte, tổng thống Pháp Emmanuel Macron cũng đã gửi lời “chia buồn sâu sắc nhất đến các tín hữu Công giáo trên toàn thế giới”. Nhà Trắng [Tòa bạch ốc] đã đăng tải thông điệp ngắn trên mạng X: “Cầu nguyện cho giáo hoàng Phan-xi-cô yên nghỉ.”

Về phần mình, Tổng thống Nga Vladimir Putin ca ngợi giáo hoàng Phan-xi-cô là “người luôn bảo vệ các giá trị cao cả của chủ nghĩa nhân văn và công lý, đóng vai trò tích cực trong việc phát triển đối thoại giữa Giáo hội Chính thống Nga và Giáo hội Công giáo La Mã, cũng như trong việc thúc đẩy mối quan hệ giữa Nga và Vatican”.

Tổng thống Ukraine Volodymyr Zelensky cũng đã bày tỏ lòng thương tiếc trước sự ra đi của Giáo hoàng, người “đã cầu nguyện cho hòa bình ở Ukraine”. Trong khi tổng thống Palestine Mahmoud Abbas thì đau buồn vì sự ra đi của “người bạn trung thành của nhân dân Palestine, người đã công nhận Nhà nước Palestine và cho phép treo cờ Palestine tại Vatican.”

Không chỉ các tín hữu Công giáo, đại giáo sĩ Do Thái của Pháp cũng ca ngợi nỗ lực của Giáo hoàng trong cuộc chiến chống chủ nghĩa bài Do Thái trên khắp thế giới.

Tại Rô-ma, chuông nhà thờ Vatican đã vang lên trước sự chứng kiến của hàng trăm tín hữu tụ tập tại quảng trường Thánh Phê-rô. Vatican thông báo rằng thi hài giáo hoàng sẽ được chuyển đến nhà nguyện Sainte-Marthe vào chiều nay và một buổi đọc Kinh Mân Côi cũng sẽ được tổ chức tại quảng trường Thánh Phê-rô.

Còn tại nhà thờ Đức Bà Paris, dòng người tưởng niệm đức giáo hoàng không ngừng đổ về. Ngay từ 11:00g trưa, 88 hồi chuông của nhà thờ Đức Bà, tượng trưng cho 88 năm cuộc đời Giáo hoàng, đã vang lên khắp Paris, và kết thúc bằng một hồi chuông lớn vang dội. Thị trưởng Paris, bà Anne Hidalgo, cho biết tháp Eiffel sẽ tắt đèn tối nay để tưởng nhớ vị giáo hoàng quá cố và đề xuất đặt tên một địa điểm tại thành phố Paris mang tên giáo hoàng.

